

Széchy Beáta, B u d a p e s t – D a l l a s

teket adott át neki, amelyek egy része most az ebédlő kandallójának párkányán, a japán lakk-szelencék, az indiai vízpipa, a kínai ópiumpipa és bambuszfurulya társaságában elhelyezett befőttesüvegekben látható. Felálltunk és megvizsgáltuk az üvegek tartalmát. Billy Meier nem ajánlotta, hogy megérintsük a fémolvadékokat, mert azok sugároznak.¹¹ Veszélyessége ellenére vendéglátónk megajándékozott egy babszem nagyságú fémdarabbal, amelyet apró japán lakk-szelencébe zárva nyújtott át. Mint mondta, a szelence anyaga megakadályozza a káros sugárzás kiszökését, egyedül a jótékony sugarakat engedi át.¹² Elkészült a vacsora, amelyet a meglehetősen morcosnak látszó, férje pillantását kerülő Kalliope festett porcelánedényekben tállalt az ebédlőasztalon. Ropogósra sült macskacombok, bashmati rizs, vadas szósz, zsemlegombócok. Vegetáriánus lévén ő nem evett belőlük, magának párolt zöldségeket készített. Nekem nem jelentett újdonságot a macskahús. 1965 nyarán néhány barátommal Siófokon nyaraltunk. Egy kedves család jóvoltából a kertjükben sátoroztunk. Pénzünk nem volt, ezért egy éjszakan elfogtuk, megöltük, megnyúztuk és nyáron megsütöttük a család Mici nevű cirnos cicáját. Az íze nyúlhúsra emlékeztetett, némi macskapisi árnyalattal. A macskapisi íz a Kalliope által kisütött macskacombokon is érződött, úgy lát-szik, beépül a macskahús állagába. Feleségem, Orsós Györgyi, amikor megtudta, hogy mi van a tányérján, felugrott és kiment az udvarra hányni. Testvérként szerette a macskákat.¹³

Folytatása következik

11 Egy évvel látogatásunk után, 1979-ben mintákat küldött a Semjasétól kapott fémekből az IBM San Jose Research Center alkalmazásában álló, többek között a számítógépekben használt merevlemezek mágnesezhető fémbevonatát kifejlesztő, és a növényekkel való kommunikáció lehetőségeit kutató Marcel Vogel (1917–1991) vegyésznek. Elektronmikroszkópos és más metalurgiai vizsgálatok után Vogel szakvéleményt írt, amely szerint a minták más ritka elemek mellett thuliumot (Tm) és rheniumot (Re) tartalmaznak, amelyek olyan különleges módon kapcsolódnak egymáshoz, amilyen kapcsolódásokat még sohasem figyeltek meg. Vogel konklúziója az volt, hogy a Billy Meiertől kapott fémolvadékok nem földi eredetűek. Különös tény, hogy a különböző besugárzások után a minták nyomtalanul eltűntek a műanyag borítékokból, amelyekben tárolták őket.

12 A Billy Meiertől kapott fémdarabból 6 évvel később, 1984 nyarán a kanadai Torontóban a fémszobrász Russell Zeid barátom praktikus gyűrűt készített számomra. A gyűrűből kb. fél centiméter hosszúságú, háromélű, titánium pengét lehetett kicsavarozni, amely fordítva visszacsavarozva a nyaki ütőeret elvágni képes fegyverré vált. A gyűrűt, hangfelvételt gyűjteménnyel együtt néhány hónappal később az Axeff kódnevet használó magyar barátom privatizálta – l. Najmányi László: *Rock'n'Roll Memoár (a work-in-progress)*.

13 2014 őszén a svájci SOS Chats nevű állatvédő szervezet 16 ezer aláírással megerősített petíciót nyújtott be a parlamentben. A kutya- és macskahús fogyasztásának, és a kutyák és macskák vadászatának betiltását követelték. Svájc egyes régióiban, különösen Bern, Luzern, Jura kantonokban és Zürich környékén is ősi hagyomány a kutya- és macskahús – különösen a karácsonyi lakomákon történő – fogyasztása, és az elkóborolt kutyák és macskák vadászata. Ahogy 2013-ban, úgy egy évvel később is elutasította az állatvédők által követelt népszavazás kiírását a kétkamarás svájci parlament alsó- és felsőháza, valamint a Nemzeti Tanács és az Államok Tanácsa is.

✦ **Józsa István:** Az Önről írt szövegek egyszerűen közlik: *Budapesten, San Franciscóban, Rómában, Dallasban élt, illetve él. Ha egy alkotó ember más kultúrában kezd dolgozni, amögött hosszú történet van. Az Ön esetében elmondható, kimondható ez a történet?*

✦ **Széchy Beáta:** Nem váltottam kultúrát, azt hiszem, országot sem. Szívemben, lelkemben magyar maradtam. Kettős életet élek, fél évet Magyarországon, fél évet Amerikában.

1987-ben a válásom miatt indultam „világgá”. Rómában, a Magyar Akadémián kaptam ösztöndíjat, aztán elindultam Amerikába. Csak egy évre terveztem, hogy ott végig gondoljam és elfogadjam az új helyzetemet. Először New Yorkba mentem, de sem pénzem, sem angoltudásom nem volt, így egy hónap alatt rájöttem, hogy nem leszek képes ott maradni munka nélkül. San Franciscóba, a rokonaimhoz mentem, egy hétig édesanyám hűgához, aztán az unokatestvéremhez, aki sokat segített az elindulásban. Ebben az első évben barátokra találtam, több helyen kiállítottam, és betársultam egy magyar származású üzletemberhez kirakatrendezőnek. Aztán egy év múlva már Trade Show-kat, üzleteket is terveztem nagy vállalatoknak, mint például a Fendi vagy Walt Disney. Aztán a művészeti igazgatója lettem egy kínai vállalatnak, egy évig csináltam. De nem maradt időm magamnak dolgozni. Így feladtam a munkám, amikor kaptam egy ösztöndíjat a Kala Institute-ba, ahol végre teljes időben csak a művészettel foglalkozhattam. Közben több csoportos képzőművészeti kiállításon vettem részt, és egy nagy önálló kiállításom is volt San Franciscóban *Budapest–Rome–San Francisco* címmel.

Itthon elismerték a munkáimat, elnökhelyettese voltam a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, sokat dolgoztam és állítottam ki, ismertem a művészeti élet szisztémáját, a művészeket és művészetpártolókat. Amerikában minden másként működött, más volt a művészek hozzáállása, a galériarendszer, az egész kulturális élet. Ezt meg kellett (volna) tanulni. Sosem tanultam meg „eladni” magam, sem a munkáim. Nehezen beszélek a saját műveimről, mivel itthon inkább a művészettörténészek dolga volt jól beszélni a művészek munkáiról. Amerikában a művészek sokkal „talpraesettebbek” és beszédesebbek. Hat évet éltem a Bay Area-ban, aztán állást kaptam Dallas-ban, így kerültem Texas-ba. A munkáim kofferben szállítom, így olyan installációkat vagy műveket készítek, amelyek összehajthatók, vagy puzzle-szerű összerakható munkák.

És azóta is ingázom az ócán felett ide-oda...

✦ **Ji:** *Mi volt az a szellemi-szemléleti érlelődési folyamat, amely vezette?*

✦ **SzB:** Mindig olyan munkákat készítettem, amelyek belülről jöttek, ahol a gondolataim, érzelmeim jártak, nem eladásra szántam azokat. Másból éltem meg:

Széchy Beáta portréja
© Fotó: Mészöly Bea

grafikából, vásárok tervezéséből, kirakatrendezésből, tanításból.

✦ **Jl:** *Az áttelepülés jelent valamilyen korszakhatárt a művészetében?*

✦ **SzB:** Sokban megváltozott az életem és a művészetem, amikor elkerültem otthonról. Nem volt stúdióm, így ott dolgoztam, ahol tudtam, a földön egy kis szobában, vagy akár az utcán. Olyan anyagokból, amiket találtam, pénzem nem volt arra, hogy a művészellátóban vásároljak. Praktikus szempontokat is figyelembe kellett vennem, hogy a munkáim velem utazhassanak, így puzzle-munkákat csináltam (*Floppy Flora, I Ching, Tangram...*), vagy a könyvobjekteteket, amelyeket kofferban tudtam szállítani... Sajnos így is sok munkám eltűnt, nem volt dokumentálva, így csak az emlékeimben élnek...

✦ **Jl:** *Budapest – San Francisco, San Francisco – Róma, Róma – Dallas. Művészi szempontból miben áll egy-egy szakasz sajátossága?*

✦ **SzB:** Nagy kulturális különbség van a különböző helyek között, ez természetesen befolyásolta a művészetemet is. Róma csupa történelem, nem lehetett betelni a látnivalókkal, az életvitelük is olyan más, délutáni szieszta, este korzózás, a vidámság volt a legfeltűnőbb. Rómában ösztöndíjjal voltam, ami óriási könnyebbség volt ahhoz, hogy sokat dolgozhassam. A munkáimon a római élményeket örökítettem meg, többségében művészkönyv formátumban. Készítettem egy leporelló formátumú naplót is, amely 12 méter hosszú volt. Ezekből a munkákból a Magyar Akadémián volt kiállításom. Róma után San Francisco szinte sokkoló volt, minden modern, új, nem volt ösztöndíj, nem beszéltem a nyelvet, nem volt munkám, az anokatestvérem segített, hogy egyáltalán létezzem. De hamarosan

bekerültem a művészeti életbe, és új barátokat is találtam, ami az első ijedség után megoldotta a 'hogyan tovább' kérdését. Megoldotta a kezdetekben. Dallas megint új kihívás volt, hiszen ott nem ismertem senkit, újra kellett kezdeni mindent. Első, feltűnő benyomásom az volt, hogy az emberek sokkal segítőkészebbek, kedvesebbek délen. Fél évre rá, hogy Dallasban éltem, megnyílt az első kiállításom *Borderless Garden* (1996) címmel, ezen foglaltam össze az amerikai életem tíz évét. Építettem egy hatalmas kertet a galéria közepén, száraz falevelekkel megtöltöttem, a falevelek közé elrejtettem a kis „titkaimat”, és üveglapokra helyeztem tíz könyvobjektet, amelyekbe belerejtettem az édesanyámtól és a kislányomtól kapott leveleket. A kiállítás után elhatároztam, hogy hazaköltözöm, de aztán nem így lett. Úgy érzem, hogy két otthonom van, a hazai marad az igazi a szívemben, lelkemben, de a szerzett otthonom is hiányzik, amikor nem vagyok Dallasban. Nehéz ezt megmagyarázni magamnak...

✦ **Jl:** *„Amerikai magyar képzőművész” – mit jelent Önnek ez a terminus?*

✦ **SzB:** Megteszek mindent azért, hogy büszkék lehessenek rám, végzem a munkám.

✦ **Jl:** *Amerikában a századok során sok magyar író, művész alkotott már – érez rokonságot valamelyikükkel?*

✦ **SzB:** Igen, Tamási Áron regényével, az *Ábel Amerikában...*, jaj, de sokat sírtam, hogy mennyit szenvedett és sokszor úgy éreztem, hogy én is Ábel vagyok...

✦ **Jl:** *San Franciscóban 1990-ben megalapította a Hungarian Multicultural Centert. Mi volt a motiváció, hogyan, miért született a HMC?*

✦ **SzB:** Azért, hogy kiállítások, fesztiválok, zenei programok és művésztelepek szervezésével erősítsem a kulturális kapcsolatokat, egyének és szervezetek, illetve a magyar és nemzetközi kortárs művészet között. Emellett a HMC segíti a művészeket az alkotásban és munkáik bemutatásában. Biztosítja a művésztelep résztvevőinek fejlődését és továbbképzését. Nem utolsósorban pedig segíti a művészet terjesztését a mindennapi életben.

Egész életemben szabadúszó művész voltam és reklámgrafikából éltem az egyetem elvégzése után. De közben mindig festettem, alkottam. Aztán eljutottam oda, hogy többé már nem kellett alkalmazott grafikát készítenem, mert a képeimből is meg tudtam élni. Először, kísérletképpen, Berkeley-ben egy kis galériában bemutattam a Makói Művésztelep néhány mappáját. A művésztelepnek én is tagja voltam, így az ott alkotó művészek barátaim lettek, a bemutatott anyag is közel állt hozzám. Érdekes volt a reakció a nézőktől, másfajta stílus és üzenet,

SZÉCHY BEÁTA
Mindenhol (Being everywhere), 2012, installáció

SZÉCHY BEÁTA
Duna (Danube), 2014, akril, vászon

„nagyon európai”, mondogatták. Aztán elhoztam egy fotókiállítást a Pesterzsébeti Múzeumba fiatal amerikai művészekről, s nyomattunk egy kis katalógust is. E két kiállítás után alapítottam meg a HMC-t.

Jl: *Terület, épület, adminisztráció, infrastruktúra – mi volt a kezdet?*

SzB: Egy tíztagú tanácsadó bizottság segít a dallas-i előadásokban, zsűrizésben, a bizottság üléseinek megszervezésében, de kilencvenöt százalékban egyedül csinálom a HMC szervezését, az adminisztrációt, a tárgyalásokat.

Jl: *Intézményt alapítani az első lépés, a továbbiakban folyamatosan működtetni már egy másik történet. Hogyan lehet folyamatosan finanszírozni a HMC tevékenységét?*

SzB: Vannak jobb és vannak rosszabb évek. Most az utolsó három év nehezebb, a gazdasági válságot mi is megéreztük. Van tagságunk egy szerény tagdíjjal, a filmbemutatókra, koncertekre jegyet árusítunk, a művésztelepen résztvevők is fizetnek egy szerény összeget, hogy a kiállításokat támogatni tudjuk, és évente egyszer pályázunk, van hogy nyerünk, de van olyan év, hogy nem. Szóval mondhatom, hogy a HMC nonprofit szervezet. Amennyi pénz bejön, azt vissza kell fordítani vagy szállásra, műterembérletre vagy anyagköltségre...

Jl: *Huszonegy év. A statisztikák szerint tíz kezdeményezésből három éri meg a harmadik életévét. Tény, hogy a HMC ezek közé a nagyon kevesek közé tartozik. Évtizedenként értékelték a tevékenységüket?*

SzB: Igen, az igazgatótanácsi üléseken, amelyeket mindig áprilisban tartunk meg, értékeljük. 1997-ben kiadtunk egy katalógust a AIR/HMC, a nemzetközi művésztelep tevékenységéről. Megint készülök egy új katalógus elkészítésére, erre újra pályázni fogunk. Most az a nagy feladat, hogy a HMC gyűjteményét digitálisan feldolgozzuk, több mint 4000 munka van a gyűjteményünkben.

Jl: *Vannak a HMC művésztelepeknek állandó magyarországi, erdélyi, mindegyik összevéve európai magyar résztvevői?*

SzB: Összedolgozunk a Magyar Művészkönyv Alkotók társaságával (MMAT) és együtt szervezünk évente kiállítást. Az AIR/HMC Budapest nemzetközi művészteleppé nőtte ki magát, így több európai országból is beválasztottunk résztvevőket, de többségében amerikai művészek jönnek dolgozni. Mivel nem vagyunk tulajdonosai sem galériának, sem ingatlanoknak, így a művésztelep fizetős, amit sajnos nagyon kevés magyarországi vagy erdélyi művész tud megfizetni. Céлом, hogy pályázzak támogatásért, és a jövőben így egy-egy művészt a mi régióinkból is fogadni tudjunk.

Jl: *Miben áll a HMC művésztelepek legfőbb sajátossága?*

SzB: Azt hiszem, minden művésztelep más-ként sikerül, mivel mindig más és más emberek jönnek eltérő kulturális háttérrel, ami befolyásolja a művésztelep kimenetelét. De minden művész dolgozni jön, és aztán amikor hazamegy, továbbfejleszti azt, amit a művésztelepen elkezdett. Otthon kiállít, és így tovább viszi Magyarországh hírt, kultúráját a világba.

Jl: *Balatonfüreden 1998 óta rendez művésztelepeket.*

SzB: A HMC írók és vizuális művészek számára 1995-ben nemzetközi művésztelepet (A.I.R) hozott létre Balatonfüreden, Csopakon és Budapesten. A művészeket zsűri választja ki életrajzuk, művészi hitvallásuk és munkásságuk alapján. A zsűri tagjai legtöbbször a HMC igazgatótanácsából kerülnek ki. A nemzetközi művésztelep minden művésze számára kiállítási lehetőséget biztosít az ott készült alkotásokból. A HMC segít a művésztelep, kiállítások, fesztiválok megszervezésében, de anyagi támogatása a programok költségeit csak részben tudja fedezni. A központ több mint húszéves fennállása és a magyarországi művésztelep működésének tizedik évfordulója alkalmából készült a HMC jubileumi kiadvány. Minden művésztelep végén egy helyi kiállításon bemutatom a telepen készült munkákat (Art East Galéria, Önkormányzati Folyosó Galéria, Vörös Terem, Kongresszusi Központ – Balatonfüred, Vízivárosi Galéria, Ferencvárosi Galéria, Mucius Galéria, Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, Ernst Múzeum, Jókai Klub, Duna Galéria, Ráday Képesház, Írószövetség, Barabás Villa Galéria – Budapest).

A HMC szervez kiállításokat, filmbemutatókat és koncerteket az Egyesült Államokban és Magyarországon. 1998-ban egy könyvet adott ki Albok Jánosról (*John Albok, Through the Eye of the Needle*) és katalógust a alkotótelepi kiállításokról (1995, 1997, 2007).

Balatonfüred a második otthonom, most is vágyom rá, hogy ott lehessenek. A Ferencsik János Zeneiskolában laktunk nyolc éven keresztül, a nyári hónapokban átalakítottuk művészteleppé. Tökéletes hely az alkotásra, hatalmas kert, gyönyörű nagy fák, óriási terasz. Az előadóteremben pedig helyi kiállításokat rendeztünk.

Jl: *Az Ön esetében hogyan „kezdődik” egy műalkotás?*

SzB: Ha valami megérint, akár érzelmileg, akár vizuálisan, akár fizikailag, mindig munkára készítem. Például évekig anyukám és a kislányom levelei adták a képeim témáit. Vagy: sokat olvastam a Távol-Kelet kultúrájáról, történelméről, mert ez nagyon új volt nekem. Vagy amikor kaptam egy ösztöndíjat a Kala Institute-ba, Berkeley-ben, akkor egy évig csak monoprinteket „gyártottam”. A szó szoros értelmében, mert reggeltől

késő estig napi 12–16 órában csak nyomatokat készítettem minden nap.

Jl: Grafikát, festményt, kollázst, installációt készített. Munka közben mikor, hogyan dől el a műalkotás műfaja?

SzB: Mindig az adott lehetőség szerint dolgoztam. Tíz évig a Makói Grafikai Művésztelep tagja voltam, ahol a „nagyoktól” sokat tanultam. Ott ofszet litográfiákat készítettem. Aztán a Kala Institute-ban monótipiát vagy monoprinteket. Később, Dallas-ban egy barátom szitanyomó műhelyében volt alkalmam szitanyomókat készíteni. Sokszor aztán a nyomatokat még átvarrtam vagy megfestettem... A műfaj az alkalmától függően jön. Amikor, például, meghívtak Gyermelyre egy művésztaborba, a papírerítő műhelyben nagyon élveztem, hogy nem hagyományos kézműves papírokat készítettem, hanem improvizáltam. Gesztenyehéjba papírmasszát tettem, és miniatűr kis képeket festettem bele. Ebből lett az első „gesztenye-könyvem”...

Jl: Az Önről írt szövegek időrendben, történeti szempontból követik az életmű alakulását. Én a főbb témákat vizsgálnám most. Az egyik a virág, az örök téma. Virágokkal szólni, élő és száraz virágokkal... Szemléletes, értelmező párhuzamként magától kínálkozik az ikebana.

SzB: A több ezer éves ikebana felszínes szemlélő számára szép virágcsokor, de tulajdonképpen sokkal több ennél. Mitológiai jeleneteket mond el, véres tragédiákat, legendás szerelmeket. Mi betűket használunk ahhoz, hogy szavakat, szöveget alkossunk, a japánok virágokat. Az ikebana a történetmondás egy fajtája.

Jl: Az Ön képeiben a virág emléket, érzést, álmodást konkretizál, múltat, jövőt, vagyis: időfajtaikat. „Ha a meggondolandó meggondolttá válik, az emlékezéssel megajándékozott lesz”. – írja Heidegger Mi a gondolkodás? című szövegében. Alapérzés, szó, zene, kép, esetleg mindez együtt.

SzB: Igen, ez érdekes megközelítése annak, amit én is gondolok. Minden kapott virágot megszártok, aztán elteszem, mindenhol száraz virág van a lakásban, a szekrény tetején, a konyhában, és mindezt tudom, hogy kitől kaptam, honnan van... Makón készült első rézkarcmon is egy virág volt. Igen, a virág a múlt és jövő jelképe nekem. De jelképe a világnak is. A Floppy Flóra installációm a Ludwig Múzeumban¹ is erről szól. Európát, az óceánt, Amerikát jelképezte a szitázott virágmező, minden floppy közepén levő lyukon keresztül pirosan dobogott a szívem. Madár- és természeti hangok szóltak halkán a sötétben, csak a szívdobogás világította meg ritmusosan a termet... Talán a virágok azért is jelennek meg a munkáimban, mert szeretek kertészkedni és a szabadban lenni. A kertészkedést a nagypapámtól tanultam már kisgyerek koromban.

¹ Széchy Beáta: Floppy Flóra. Ludwig Múzeum – Kortárs Képzőművészeti Múzeum, Budapest, 2001 július 26–september 16.

Jl: A módszer itt az, hogy tulajdonképpen több képet helyez egymásra, egyik a másikért van, a befogadó pedig átlép az egyik teréből a másikéba.

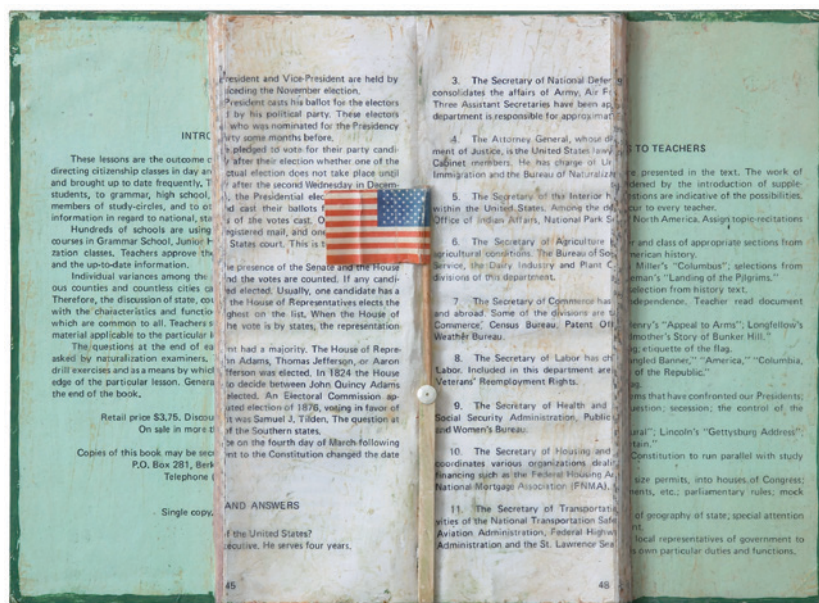
SzB: Sokszor nem síkban, hanem térben szeretek gondolkodni, szeretem a 3D műfajt, mert akkor a fény/árnyék is ad egy dimenziót a munkához.

Jl: Az Ön képei számomra Chopin zenéjét idézik, a tiszta fájdalmat fejezik ki. Talán Verdit említhetnék itt még, bár őt sokszor rajta lehet kapni a kópéságon, a hatásvadászaton. Munka közben szokott zenét hallgatni?

SzB: Igen, mindig hallgatok zenét, otthon, az autóban, a műteremben mindig szól. Szeretem a zenét, nekem ez egy „hangfal”, a világ külső zajait szűröm ki vele, az autózajt, a szomszédok zaját, egy falat épít körém...

Jl: A következő téma hadd legyen ez: egy könyv átalakítása. Ready made-ek műalkotásba építését a klasszikus avantgárd, Picasso, Braque kezdte el. Ön hogyan, miért alakít át egy könyvet?

SzB: Dallas-ban az utcán egy könyvesbolt előtt kidobva találtam könyveket. Ezeket hazavittem és különböző koncepció alapján elkezdtem a könyvek lapjait hajtogatni, beleépíteni a lapok köze a kis emlékeimet, titkaimat, majd a végén viasszal lezártam, hogy soha senki ne tudja meg, mi van bennük. A könyvek borítója lett a háttér, amit felaplikáltam falapra, és megfestettem. A könyvek eredeti

SZÉCHY BEÁTA
25 lecke az állampolgársági vizsgához (25 lesson of citizenship), 1994, objekt

SZÉCHY BEÁTA
Olvaszatlan (Unreadable), 2011, objekt

SZÉCHY BEÁTA
Labirintus (Labirint), 2014, akril, vászon

SZÉCHY BEÁTA
Lélekharang, 2014, objekt

címét megtartottam, tehát olyan könyveket választottam, amelyek valamilyen módon kapcsolódtak hozzám. Ilyen címeket viselnek, mint például *Mindenki könyvtára, 25 lecke az amerikai állampolgársági vizsgálóhoz, Életem* stb. Így egy műből újat hoztam létre. Először egy író megírta, kiadta, és én ebből egy új munkát készítettem...

✚ JI: A végeredmény műalkotás a műalkotásban. Esterházy világában, amikor egy novella a későbbi regényben motívumként jelenik meg, intertextualitásról szoktunk beszélni. Az Ön esetében melyik született melyikért?

✚ SzB: Melyik volt előbb, a tyúk vagy a tojás?... Igen, a könyvobjekt műalkotás a műalkotásban. Az én könyveim olvashatatlanok. A lapokat nem lehet lapozni, de előbukkan itt-ott a betű, az írás, a néző láthatja, hogy egy kész könyvből készült az új tárgy. A könyvek formálása végtelen, több mint 40 ilyen könyvet készítettem. A leporelló alakú könyveimhez offszet, szitanyomás, monoprint és varrás technikát alkalmaztam. A képeimet, grafikáimat szeretem megvarrni, a varrás egy réteget ad a munkáknak, erősebb tartást ad a papírnak és a cérnaszál finom vonalával játékossgot adok a műveknek. A cérna jelentése is szimbolikus, gondoljunk Odüsszeusz feleségére, Penelopéra a görög mitológiában...

✚ JI: Visszakapcsolok első kérdésemhez: a beszélgetésünk bemutatta művészi gondolkodását, szellemi-szemléleti érlelődésfolyamatát. Ez a folyamat a csukott könyvig vezet, az olvashatatlan könyvig. Az alkotó nemcsak szemlélő szerepre van kárhóztatva, aki írónként rögzíti szűkebb és tágabb közösségének a történéseit, hanem igenis formaadó abban a valóságban, amelyben él. Ön ezt határokon, kontinenseken átívelő tevékenységével mindenképpen elmondhatja. Folytatódik a történet? Mire van szükség ahhoz, hogy annak rendje és módja szerint az a könyv nyitott legyen?

✚ SzB: A történet folytatódik... Évekig tanítottam festészetet, rajzot és designt Dallas-ban, szóval van némi tudásom arról hogy az emberek többsége mennyire tudja „olvasni” a képeket...

A világ összetett, ezért nem várható, hogy egy-értelmű reakciók szülessenek egy-egy üzenetre a munkáimon keresztül. A képeim készítésekor a gondolkozásra való inspiráció is érdekelt...

Az értés és megértés különböző szinteken történik. Valaki látja, hogy mi van a képen. Van, aki megfogalmazza magának, hogy mit lát. A látvány tudatos megfogalmazásával, a kérdések megfogalmazásával és a válaszok keresésével elindul a kép megértésének folyamata. Ha valaki ezt hosszú távon műveli, akkor egyre nagyobb rutinra tesz szert. Hasonlít ez a buddhista gyakorlatok végzéséhez... a megértésnek végtelen számú változata létezik.

Mindig megértésre vágytam, nem csak a művészetben, hanem a magánéletemben is.